

Papino pismo „Prošlo je dvadesetpet godina” pokušali smo čitati s one „izazovne” strane za naše crkveno općinstvo. Jer, ako se u duhu istinske samokritičnosti ogleđamo pred Papinim pismom o obnovljenoj liturgiji, mogli bismo s pravom ustvrditi da spadamo u one katoličke narode koji se nisu upuštali u maštovite inovacije – i to je naša sreća – ali i među narode koji nisu uložili značajne napore u prilagodbu liturgije vlastitom duhu, vlastitoj duhovnoj kulturi, u naš staroj trinaest stoljeća. To je – gledano s duha i slova Papina pisma – naš značajan propust. Uvjeran sam da to isto žele reći i naši biskupi kada u poslanici LITURGIJA I ŽIVOT CRKVE pozivaju: „Stoga pozivamo sve naše pastoralne i redovničke zajednice (župe, dekanate, biskupije – samostanske zajednice, novicijate, provincije), naše vjerske škole i bogoslovna učilišta, sve pastire i druge zauzete crkvene djelatnike da ulože plemenite napore kako bi se (. . .) utvrdio prijeđeni put, postignuti plodovi i teškoće na koje je liturgijska obnova nailazila te, na temelju uočenoga, da se zacrtaju smjer, orijentiri i ciljevi za budućnost kojoj ide- mo” (br. 42).

Bernardin Škunca, ofm

POEME TRANSCENDENTNOM SVJETLU

Vrlo je zanimljiva i ne olako protumačiva pojava u poslijeratnom vremenu kod nas, da smo svjedoci stanovite poplave zbirka stihova raznolikih sadržaja i vrijednosti. Istina je da naši malobrojni nepristrani kritičari i pratioci pjesničkih objelodanjenja ne dospiju sve registrirati, još manje valorizirati. A trebalo bi u interesu opće slike našeg današnjeg pjesništva. Inače se vrlo lako može dogoditi da promaknu ostvarenja koja zaslužuju da se oglašavaju i da ih barem književno općinstvo upozna.

I ne radi se uvijek o poletarcima, mladim početnicima, iako je njih pretežna većina. Katkad se pojavi netko od starijih, u zrelih ili gotovo završnim godinama koji svojim prvim zbirkama očituju da su njihove pjesme čekale dugo iz raznoraznih razloga da ugledaju svjetlo dana. Imena ne treba navoditi, poznata su. Neki su od njih dali doprinose hrvatskom pjesništvu trajne vrijednosti.

Početakom 1989. izašla je iz tiska oveća zbirka meditativno-refleksionih pjesama pod znakovitim naslovom „SVJETLO POSRED TAME” (Gradac-Brist 1989, deset ciklusa, 143 str.).

ANTE – fra VLADIMIR – TADIĆ, pedesetogodišnjak (r. 1938), javljao se povremeno posljednjih desetak godina u župskim lokalnim listovima i svojim pjesmama. Razumljivo da se nije na taj način mogao predstaviti široj javnosti. To je nadoknadio svojom obilatim zbirkom dobrih pjesama.

Tematika njegove zbirke označena je samim naslovom. Radi se o smišljenim poemama o TRANSCENDENTNOM SVJETLU. On je u svom četvrtstoljetnom svećeništvu-dušobrižništvu taj predmet često raščinjao biblijski i teološki. Kao redovnik-franjevac i još dulje. Iz tih poniranja nikao je doživljaj, nadahnuće, poticaj, potreba da to izrazi u najbližem i najadekvatnijem izrazu – u pjesmi mišaono-refleksivnog oblika. I u tome je uspio.

„PRONAĆI PUT” (prvi ciklus) osvjetljava sukob dvaju vječnih protivnika – tame i svjetla. Primat = pobjeda pripada Svjetlu, ono je nepobjedivo.

*Istino vječna,
svakome biću zasvijetli
najsvjetlijim sjajem,
jer ne znamo
kojim putem
k cilju nam je stići.*

(Istini)

Drugi rukovet „PRED RASPETIM” vodi nas dalje kroz raspetu Ljubav do Istine i Svjetla.

*Došli su novi dani
da mnogi ne mogu ostati
u lažnom podneblju duha:
jedino s i r e n e
E v a n đ e l j a
promiču i nude
oslobođenje
od mračnih sila zloće
za sve koji žedaju
I s t i n u
života o sebi,
o smrti i svemu.*

(Trase oslobođenja)

Uzaludno je napiranje tame. Sizifov promašaj. To je poruka pjesama „IN MEMORIAM” (III). Gnomski stihovi jasno kažu:

*Živeći bez sna
umirem,
i umirem živeći
s javom:
život i smrt,
il' obratno
s radostima*

*i bolima
nosim,
sve zajedno:
sudbina rađanja
i kob umiranja.*

(In memoriam)

„PORCIUNKULA” (četvrti splet) stanoviti je pomak u više lirsko, izraz postaje jedriji i uspinje se.

*Moje more što huči i buči
uzburkanim stihovima
valova,
stvoreno za pogibeljne prelaze
na obalu vječnosti;
iz oluje vremena
u bonacu tišine plovi
s putnicima.*

*I u nadahnućima,
kad prestanu tonovi šuma riječi,
lađa se mirno dotiče obale
i sjeda uz mulo;
kako bi život na pjenu
postao sigurnim za vječnost?*

(Moje drago more)

„MEDITACIJA” (V) prodire u osmišljenje sadašnjosti i vječnosti, u otpor i poziv u životnu borbu, do Svjetla, do slobode.

*Samo nek sunčana zraka
zasiječe u zorinu nit
bit ću zauvijek rođen
od noći podaničke
za Sunce života,
za besmrtnost žara.*

(Iščekivanje vječnosti)

Šesti ciklus „NA KOLJENIMA PRED VJEROM” istoznačan je za Svjetlo. Izvorne slike, logičnost u spletu pjesničkih misli koje svršuju u jasnom označenju.

*Trebaju obale svjetla
da bi se dočučila
besmrtnost.*

(Pjesma 4)

„HRVATSKOM ISELJENIKU” (VII) također treba Svjetlo. To je poruka sedmog rukoveta.

*Bože, počuj sužnjeve svoje,
pijane i opite od tuđine,
istrгни nam iz ruku
čāše opojne –
crne pehare sudbine –
ne želimo ih piti
i ispijati, o Gospode!*

(Iseljenička molitva, 3)

Ganutljivo i potresno, jezgrovito i poticajno; zov ognjišta, grude krvi, novog oživljenja, povratka svome, iskonskom, najsvetijem.

*Budi blagoslovljen, Gospode,
za najsjajnijū Zvijezdu,
koja vjekovima sjaji na svijetu,
a Ti si joj nadjenuo ime
i prozvaio je Hrvatska.*

(Ista pjesma, 2)

„RANJENA GOSPA” (VIII) – Majka Nade donijela je Svjetlo, Ona nas izvodi na poljane novog Źivota, u treće tisućljeće (papa Ivan Pavao II).

*Ranjena Gospe, Majko Dolores,
možemo opstati danas
ako nas Ljubav povede
u novo doba
do Kalvarije i Groba
Tvog žarko okrvavljenog Sina,
Patnika svijeta i našeg Boga;
u zoru pobjede slobode
i slavu uskrsnuća.*

(Sedam riječi Gospi Źalosnoj, 7)

Deveti rukovet „NEZABORAVNO” sriče naših 1350 godina duge povijesti na sadanjem tlu. Ne mogu biti zaboravljeni naši bezimni i imenovani plemeni-taši dobra, svetosti.

*Okupani na kalvarijskom vrelu
mrak nam je za svagda minuo
time:
za čovještvo n o v o i sveto,*

za *Zavjet vječni*
rodu *hrvatskome*, . .

(Hvala Kristu za 13 st. povijesti)

Posljednji kratki ciklus (X) posvećen je „ZAUVIJEK OKRUNJENOJ GOSPI SINJSKOJ”, koja stoljećima svijetli našem puku i vodi ga stazama vjere i dobra.

Završni cvijet ljubavi darovan je majci, za koju pjesnik veli:

*„Rijeka bi prestala teći u najvećim
slapovima kad bi joj majka zastala u hodu
života!”*

A u prozno-pjesničkom uvodu (što A. V. Tadić dodaje svakom ciklusu) tako zanosno govori o preminuloj majci da je teško naći sličnih izričaja.

* * *

Nakon ovog sažetog prosijavanja pjesničkog zrnja ne treba nadugo raščinjati o odlikama pjesama A. V. Tadića. Ovo je njegova prva, ali ne i početnička zbirka pjesama. Četrdesetak pjesničkih ostvarenja mogu podosta reći o svome autoru.

Tadić je izabrao refleksivni, misaoni, meditativni, slobodni stih. Inspiracija, doživljenost i jezgrovit izražaj. Jasan, otvoren, jezično čist i probran. Lirski sokovi utkani u predivo sadržaja.

Nisu sve pjesme na istoj razini pjesničkog uspjeha. Ima ih sasvim dobrih, ima ih i osrednjih, ali nema slabih. Najuspjeliji je u pjesničkom dometu prvi ciklus, a najpotresniji sedmi i završnica majci.

Ako Tadić proslijedi započetu pjesničku stazu i okuša se i u drugim pjesničkim oblicima i sadržajima, dokazat će kako i koliko zna pjesmom reći u iskonskom pjesničkom izrazu. Očekujemo nove prinove ne sumnjajući u ostvarenje nade.

Još da dodam na kraju: Oprema je zbirke (iako u autorovoj nakladi) na takvoj visini i dovitljivosti da izazivlje i jače izdavače. Korice zorno dočaravaju sadržaj brižno snimljeni prizori iz primorskog Graca i Brista (gdje pjesnik već duže živi i radi), kako Svjetlo pobjednički ruši tamu.

Mirko Validžić